

**MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII
MOLDOVA**

**ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE
ȘCOALA DOCTORALĂ *STUDIUL ARTELOR ȘI CULTUROLOGIE***

Cu drept de manuscris

C.Z.U.: 780.8:780.649(478)(043)

MIHAIL STREZEV

**ORGA ÎN CREAȚIA CAMERALĂ
A LUI DMITRI KIȚENKO**

Rezumat al tezei de doctor în arte

**Specialitatea 653.01 – Muzicologie
(doctorat profesional)**

Chișinău, 2023

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii doctorale *Studiul artelor și culturologie* a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Conducător științific:

Tatiana Berezovicova, doctor în studiul artelor, profesor universitar, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Componența Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

1. **Svetlana Badrajan, președinte**, doctor în studiul artelor, profesor universitar, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Chișinău, Republica Moldova.
2. **Diana Bunea, secretar**, doctor în studiul artelor, conferențiar universitar, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Chișinău, Republica Moldova.
3. **Tatiana Berezovicova, conducător științific**, doctor în studiul artelor, profesor universitar, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Chișinău, Republica Moldova.
4. **Ion Gagim, referent oficial**, doctor habilitat în pedagogie, membru-corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, profesor universitar, Universitatea de Stat *Alecu Russo* din Bălți, Republica Moldova.
5. **Aurelia Simion, referent oficial**, doctor în muzică, profesor universitar, Universitatea Națională de Arte *George Enescu* din Iași, România.
6. **Svetlana Țircunova, referent oficial**, doctor în studiul artelor, profesor universitar, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Chișinău, Republica Moldova.

Susținerea va avea loc la data de 24 august 2023, ora 11.00, la ședința Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat în cadrul Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice (Chișinău, str. Alexei Mateevici, 87, Blocul II, Sala 52).

Teza și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, (Chișinău, str. 31 august 1989, 78A), la biblioteca Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice (Chișinău, str. Alexei Mateevici, 87, Sala de lectură), cât și pe paginile web www.cnaa.md și <https://amtap.md>

Referatul a fost expediat la data de 24 iulie 2023.

Secretar științific al Comisiei de susținere a tezei:

Diana Bunea, dr., conf.univ.

Conducător științific:

Tatiana Berezovicova, dr., prof. univ.

Autor:

Mihail Strezev

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei investigate. Orga, numită, pe bună dreptate „regină a instrumentelor muzicale”, ocupă un loc deosebit în cultura muzicală universală. După afirmația N. Bakeeva, orga „atrage prin enormele sale posibilități de expresie, polivalența timbrurilor, amploarea sonorităților și întinderea diapazonului sonor. Sunetul deplin al orgii frapează prin grandoare: un *fortissimo* copleșitor îți dă fiori, un *pianissimo* mișcător, e abia perceput” [1]. Fiind solicitată atât în mediul religios, cât și în muzica laică, ea este utilizată pe larg, în calitate de instrument solistic, de acompaniament, ca participant în diverse componente interpretative.

Orga joacă un rol semnificativ în viața culturală din Republica Moldova. Istoria muzicii moldovenești pentru orgă a început la 15 septembrie 1978, când în Chișinău a fost deschisă Sala cu Orgă. Pentru aceasta, în centrul orașului a fost reconstruită clădirea fostei Bănci Orășenești – monument de arhitectură de la începutul secolului XX, în care a fost instalată orga de concert produsă de firma *Rieger-Kloss* din Cehia.

Odată cu instalarea orgii, a apărut și interesul pentru aceasta din partea compozitorilor locali, atât maeștri recunoscuți, cât și autori tineri, atrași de posibilitățile noului instrument cu sonoritate unică. Printre compozitorii care au scris pentru orgă, în mod special îl putem evidenția pe Dmitri Kițenko – Maestru în Artă din Republica Moldova, membru al Uniunilor compozitorilor din Moldova, Ucraina și Canada. Portofoliul artistic al maestrului include opere de diferite genuri, printre care un loc aparte îl ocupă creațiile pentru orgă sau cele cu participarea orgii.

Dmitri Kițenko este autorul câtorva lucrări pentru orgă solo, realizate în special în perioada timpurie a activității sale – *Preludiul și fuga în memoria lui D.D. Șostakovici* (1979), o creație comemorativă, scrisă în tradițiile genurilor baroce, cât și *Suita* pentru orgă, în care tendințele neoclasiciste se îmbină cu particularitățile neofolclorismului. În anii 2000 au apărut piesele *Little Prelude* (2013), ca o versiune a primei părți din *Suită*, interpretată de organistul, compozitorul și pedagogul american David Bohn, căruia îi este dedicată lucrarea în cauză, și *In Nomine* – stilizare a unei prelucrări a coralului gregorian (2017).

În 1982, D. Kițenko a compus Concertul pentru orgă, orchestră de corzi și timpane – primul în istoria muzicii moldovenești. Creația a fost interpretată în repetate rânduri la Sala cu Orgă din Chișinău și în Catedrala *Rīgas Doms* din Letonia. După cum a observat cercetătoarea G. Cocearova, Concertul a fost „re-creat” de mai multe ori de către compozitor. Astfel, în 2007, acesta a devenit o bază pentru *Concerto grosso nr.2*, iar în 2012, a apărut o versiune multimedia a variantei inițiale a lucrării, în care o secvență video bazată pe gravurile și picturile lui Albrecht

Dürer a fost adăugată piesei audio. Mai târziu, în 2014, D. Kițenko a făcut cea de-a doua redacție a *Concertului*, recompunând pentru aceasta partida orgii.

Un rol important în creația compozitorului îl au lucrările în care orga devine parte componentă a unor diverse formații camerale. Printre acestea putem evidenția ciclul din cinci părți *Litanii* pentru soprană, clarinet și orgă, pe versuri de Grigore Vieru (1986), scris special pentru trioul familiei Strezev – Svetlana, Anna și Anatolie. O componentă similară de interpretare este utilizată în piesa *Ave Maria* (1993).

Pe lângă creațiile amintite mai sus, D. Kițenko a inclus orga în opusuri vocal-instrumentale ample, cum este *Stabat Mater* pentru mezzo-soprană și orgă (2014) și *Missa* pentru soprană, tenor și orgă (2020). Pentru voce și orgă sunt scrise și cele trei miniaturi vocale apărute în anii 2010: *To My Dear and Loving Husband* (*Dragului și iubitului meu soț*, 2012), pe versurile poetei americane din secolul al XVII-lea, Anne Bradstreet, și două imnuri pe texte creștine: *I Walk with Love Along the Way* (*Merg cu dragoste pe drum*, 2012) și *O Gracious Light* (*O Lumină plină de Har*, 2014).

Lucrările pentru orgă și cu participarea orgii de Dmitri Kițenko au fost interpretate în repetate rânduri în Moldova și peste hotare. Înaltele calități artistice ale pieselor și locul important pe care ele îl ocupă în creația pentru orgă a compozitorilor din Republica Moldova determină necesitatea tratării lor artistice și științifice de pe pozițiile contemporaneității, fapt, ce determină **actualitatea și importanța** tezei de față.

Proiectul științifico-artistic propus reflectă tendința autorului de a utiliza propria experiență interpretativă și muzicologică, pentru cercetarea și promovarea moștenirii organistice universale și naționale, inclusiv a creațiilor pentru orgă și cu includerea orgii ale compozitorului Dmitri Kițenko.

Componenta artistică a tezei este reprezentată de trei recitaluri în care autorul a interpretat atât capodopere pentru orgă din literatura muzicală mondială (D. Buxtehude, J.S. Bach, W.A. Mozart, F. Mendelssohn-Bartholdy, M. Reger, L. Boëllmann ș.a.), cât și un șir de lucrări camerale semnate de D. Kițenko, precum *Suita* pentru orgă, *Litanii* și *Ave Maria* pentru soprană, clarinet și orgă, imnurile *O Gracious Light* și *I walk with Live Along the Way* pentru voce și orgă.

În cadrul componentei teoretice, a fost studiată creația pentru orgă de Dmitri Kițenko, atribuită domeniului muzicii de cameră.

Obiectul studiului îl constituie lucrările camerale ale lui D. Kițenko în care a fost inclusă orga: *Preludiu și fugă în memoria lui D.D. Șostakovici* pentru orgă, *Suita* pentru orgă, *Litanii* și

Ave Maria pentru soprană, clarinet și orgă, *Stabat Mater* pentru mezzo-soprană și orgă, *Missa* pentru soprană, tenor și orgă.

Scopul cercetării constă în valorificarea științifică a creațiilor camerale ale lui Dmitri Kițenko pentru orgă și cu participarea orgii din punctul de vedere al afilierii stilistice și de gen, sferei de imagini, formei și mijloacelor de expresivitate muzicală, tratării interpretative.

Obiectivele cercetării:

- clasificarea creațiilor camerale ale lui D. Kițenko pentru orgă și cu participarea orgii în funcție de componența interpretativă;
- caracterizarea bazei de gen, a compoziției, dramaturgiei și limbajului muzical a lucrărilor;
- studierea creațiilor sub aspectul realizării interpretative a partidei orgii;
- dezvoltarea specificului utilizării de către compozitor a orgii ca instrument solo și de ansamblu.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării este determinată de faptul că pentru prima dată în muzicologia Republicii Moldova a fost abordată o temă legată de creația organistică autohtonă. În premieră, lucrările camerale ale lui Dmitri Kițenko pentru orgă și cu participarea orgii au devenit un subiect central de studiu. Unele din ele, precum *Preludiul și fuga*, *Suita*, *Missa*, au fost introduse de către autorul tezei în circuitul științific, iar altele au fost examinate dintr-o perspectivă nouă, în special în ceea ce privește rolul orgii în ele.

Noutatea și originalitatea conceptului artistic rezidă în conținutul și interpretarea programelor recitalurilor în care au fost incluse capodopere ale muzicii organistice universale și compoziții semnate de D. Kițenko, fiind prezentate de autorul tezei într-o versiune interpretativă originală.

Baza metodologică a tezei întrunește două aspecte principale: cel muzical-teoretic și cel interpretativ. În teză sunt utilizate metode generale care stau la baza cercetării științifice, precum analiza și sinteza, inducția și deducția, comparația, generalizarea logică. Pe lângă aceasta, au fost aplicate și metode specifice precum:

- studiul textelor muzicale ale operelor din perspectiva metodei de analiză holistică care s-a dezvoltat în muzicologie;
- examinarea compozițiilor sub unghiul de vedere interpretativ.

Importanța practică a tezei rezidă în posibilitatea aplicării rezultatelor studiului în astfel cursuri didactice, precum *Instrument și lectură la prima vizită (instrumente cu taste – orgă)*, *Ansamblu cameral*, *Istoria artei interpretative*, *Forme muzicale*, *Istoria muzicii naționale*.

Concluziile și recomandările pot fi utilizate în pregătirea practică și activitatea concertistică a artiștilor.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Teza a fost realizată în cadrul Școlii doctorale *Studiul artelor și culturologie* a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice. Componentele practică și teoretică ale tezei au fost discutate în mai multe rânduri la ședințele Comisiei de îndrumare a doctorandului. Teza a fost discutată și recomandată spre susținere de către Comisia de îndrumare și Consiliul științific al Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Componenta practică a tezei a fost prezentată în cadrul a trei recitaluri:

- la Catedrala Episcopală *Providența Divină* a Bisericii Romano-Catolice din Chișinău (2017);
- la Sala cu Orgă din Chișinău (2019), cu participarea Tatiane Costiuc (soprană);
- la *Schmitt Hall*, Școala de muzică din Eastman, Rochester, New York, USA; la Sala cu Orgă din Chișinău (2021), cu participarea Tatiane Costiuc (soprană) și a lui Iurie Melnic (clarinet).

Principalele rezultate ale cercetărilor teoretice au fost reflectate în 9 publicații, inclusiv 6 articole științifice (dintre care 3 au apărut în ediții specializate recomandate de ANACEC; 2 – în ediții specializate de peste hotare, inclusiv în 2 culegeri de materiale ale conferințelor internaționale) și 3 teze ale comunicărilor la conferințele științifice. Materialele tezei au fost prezentate la 6 foruri științifice: 5 conferințe internaționale și 1 conferință regională cu participare internațională (Moldova, Ucraina, Rusia).

Teza conține 84 de pagini ale textului de bază, ce include o introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări; bibliografie din 127 de surse; 6 anexe în care sunt incluse: lista cronologică a lucrărilor pentru orgă și cu participarea orgii de D. Kițenko; scurt eseu despre creația organistică a compozitorilor din Republica Moldova; textele poetice ale pieselor *Litanii* și *Ave Maria* coordonate cu formele muzicale ale acestora; programele celor trei recitaluri ale autorului tezei, ce reprezintă componenta artistică a proiectului; lista abrevierilor.

CONȚINUTUL CERCETĂRII TEORETICE

În Introducere este argumentată alegerea temei, sunt expuse actualitatea și importanța acesteia, obiectul studiului, scopul și obiectivele, gradul de noutate și originalitate, baza metodologică și teoretică, importanța practică a lucrării, precum și informația despre aprobarea rezultatelor cercetării.

Primul capitol – *Creațiile lui Dmitri Kițenko pentru orgă solo* – constă din trei compartimente. În compartimentul 1.1 este analizat ciclul *Preludiul și fuga în memoria lui D.D. Șostakovici* pentru orgă. Compartimentul 1.2 este dedicat *Suitei* pentru orgă. Compartimentul 1.3 conține Concluzii la Capitolul 1.

Creațiile lui D. Kițenko pentru orgă solo scrise la sfârșitul anilor 1970 – începutul anilor 1980 (*Preludiul și fuga în memoria lui D.D. Șostakovici* și *Suita*) prezintă un mare interes din punct de vedere muzical-istoric, reflectând particularitățile etapei incipiente de formare a stilului componistic al autorului, dar și tendințe importante ale acestei perioade de dezvoltare a muzicii academice în Republica Moldova. Opusurile analizate oferă posibilitatea de a vorbi despre îmbinarea în cadrul acestora a tradițiilor și inovațiilor.

Compozițiile pentru orgă solo ale lui D. Kitsenko întruchipează diverse modele stilistice și de gen. În *Preludiu și fugă*, compozitorul utilizează trăsăturile ciclului polifonic bipartit specific epocii Barocului, prezentându-le, pe de o parte, prin prisma propriilor căutări în domeniul mijloacelor de expresivitate muzicală, iar, pe de alta – reflectând particularitățile stilului componistic al lui D. Șostakovici: de la citarea directă și paralelele intonaționale, la reconstruirea unor structuri modale. În *Suită* se intercalează trăsăturile suitei baroce și ale celei romantice, pentru creația analizată fiind caracteristice atât reflectarea genurilor preclasice, cât și caracterul miniatural, libertatea tratării compozițional-dramaturgice și genuistic-imagistice, ceea ce este propriu ciclurilor postclasice. Un aspect aparte al acestei lucrări se referă la conturarea creativă a elementelor lexicului folcloric național moldovenesc.

Deși *Preludiul și fuga* și *Suita* sunt primele opusuri pentru orgă ale lui D. Kițenko, autorul a dat dovadă de o cunoaștere clară și precisă a tehnologiei interpretării la instrument, direcționând fantezia organistului prin indicații corespunzătoare. Totodată, partiturile oferă interpretului o anumită libertate în alegerea tratărilor artistice. Avem în vedere în primul rând registrele și articulațiile, ca principale mijloace de expresie în arsenalul organistului.

Analiza efectuată converge spre concluzia că lucrările pentru orgă solo din perioada timpurie de activitate a lui D. Kițenko, merită să fie incluse în programele de concert pentru a fi oferite atenției publicului.

Cel de-al doilea capitol – Creațiile pentru soprană, clarinet și orgă de D. Kițenko – conține trei compartimente. În 2.1 este analizată cantata *Litanii* pentru soprană, clarinet și orgă. În compartimentul 2.2 este cercetată piesa *Ave Maria* pentru aceeași componență. În compartimentul 2.3 sunt concentrate Concluziile la Capitolul 2.

În anii 1980-1990, în creația lui D. Kițenko au apărut două lucrări pentru soprană, clarinet și orgă: *Litanii* și *Ave Maria*. În cantata lirico-dramatică pentapartită pe versurile lui Grigore Vieru, *Litanii*, compozitorul a reușit să redea particularitățile specifice sursei literare: lirica, ca baza sferei imaginilor artistice, emotivitatea pregnantă, caracterul contrastant al părților componente și, totodată, unitatea conceptului ciclic. Melosul creației lui D. Kițenko exprimă cele mai fine nuanțe ale textului semnat de Gr. Vieru. În același timp, limbajul muzical al ciclului se bazează pe folclorul moldovenesc, conținând elemente metro-ritmice și modale caracteristice unor genuri precum doina, balada, bocetul.

Printre capodoperele muzicale universale există numeroase lucrări pe textul rugăciunii catolice adresate Fecioarei Maria. Piesa vocal-instrumentală *Ave Maria* semnată de D. Kițenko pe text în limba italiană completează repertoriu vocal cu o creație strălucitoare, impunătoare, scrisă în caracterul ariilor epocii Barocului.

În *Litanii* și *Ave Maria*, D. Kițenko apelează la o componență de ansamblu mai puțin tradițională, reunind sonoritatea orgii cu cea a vocii umane și a clarinetului. Partida sopranei, atât în *Litanii*, cât și în *Ave Maria*, este deosebit de expresivă și se dezvoltă în cadrul unui larg diapazon sonor. Cântăreața este cea care poartă responsabilitatea pentru transmiterea publicului semantica creației – iată de ce, interpretarea partidei vocale cere o tratare corectă a textului, o articulare clară și conștientizată. În fioriturile melodice și în zonele de culminație, compozitorul apelează la vocaliză, ca metodă de exprimare a emoțiilor, ce presupune o tehnică specială de interpretare.

Clarinetul comportă în ambele creații funcții importante și diverse, de la acompanierea cântăreței, până la segmente solistice distincte, *a cappella* sau în duet cu orga. Partida clarinetului abundă de melodii cantilene și pasaje de virtuozitate care necesită de la interpret antrenarea întregului diapazon al instrumentului și o respirație bine postată.

Orga, în ansamblurile de cameră semnate de Dmitri Kițenko, este utilizată destul de divers, în corespundere cu genul, concepția artistică și dramaturgică a lucrării. În cantata *Litanii* aceasta este prezentată ca un participant cu drepturi egale la „acțiunea” muzicală și apare nu doar ca partener sau acompaniator, dar și ca solist. În *Ave Maria*, orga are rolul de acompaniament în duetul sopranei și al clarinetului, creând totodată o atmosferă deosebită de concentrare profundă, în unele episoade solistice.

Compozitorul a utilizat în mod abil orga în ansamblu, lăsând organistului suficientă inițiativă în ceea ce privește folosirea registrelor și asigurarea planului dinamic al partiturii.

Cel de-al treilea capitol – *Opusurile lui Dmitri Kițenko pentru voce și orgă* – include trei compartimente. Compartimentul 3.1 este dedicat cantatei *Stabat Mater* pentru mezzosoprană și orgă. În cel de-al doilea compartiment, 3.2 este analizată *Missa* pentru soprană, tenor și orgă, iar în cel de-al treilea – 3.3, sunt expuse concluziile la capitolul 3.

Creațiile vocale cu orgă de Dmitri Kițenko – *Stabat Mater* și *Missa* – se deosebesc prin tratarea originală a modelelor muzicii de cult, ce au o tradiție multiseclară. Caracterizând aspectul genuistic al pieselor, remarcăm, că ciclul *Stabat Mater* este apreciat drept cantată, fapt dedus din subtitlul creației. În ceea ce privește *Missa*, atribuirea sa de gen (*missa*) se conține deja în denumirea lucrării, deși în conceptul muzical se pot observa și particularitățile unei cantate sacre.

În ambele lucrări, compozitorul se sprijină pe texte canonice religioase, creând în baza acestora lucrări contemporane, în care s-au întrepătruns în mod organic trăsături vechi și noi. Tendințele neoclasiciste se manifestă prin utilizarea modurilor vechi, melodica cu unele proprietăți ale monodiei medievale, recitația și formule melodice în diapazon mic specifice uzului bisericesc, precum și prin aplicarea tehnicilor polifonice care s-au dezvoltat pe parcursul câtorva veacuri (eterofonia, contrapunctul simplu, imitația, canonul). La aceasta putem adăuga și reproducerea unor trei tipuri de cântare bisericească: psalmodie (recitare melodică, scandând cu predominanța unui ton constant stabil), imnodie (interpretare vocală solemnă, în principal silabică) și jubilație (vocaliză prelungită, decorată cu cântări melismatice a vocalelor).

Alături de elementele stilisticii prebaroce, sunt incluse episodice și elemente de gen ale muzicii secolelor XVII–XVIII, cum ar fi particularitățile sistemului armonic major-minor, a melodicii de tip cantabil-arioso, stilul omofon-armonic, factura specifică de preludiu. Procedeele scriiturii contemporane utilizate de compozitor se rezumă la tratarea liberă a contrapunctului, formarea verticalei disonante, alternanța metrică, elemente de polimetrie ș.a.

Dacă în *Stabat Mater* este folosit un text poetic destul de desfășurat, ce conține și o anumită fabulă, apoi *Missa* este structurată pe un minim de cuvinte. Ca rezultat, conținutul acesteia se deosebește printr-un mai mare grad de generalizare. Muzica ambelor lucrări are un caracter emoțional reținut, echilibrat, cu toate că ambele conțin compartimente ce nu se încadrează în planul stilistic general. Astfel, în *Stabat Mater* putem remarca partea a II-a care conține o aluzie la unul din preludiile din *Clavecinul bine temperat* de J.S. Bach, iar în *Missa* – partea a II-a, *Gloria*, ce denotă un caracter motric și partea a III-a, *Credo*, scrisă în caracter

cantabil de arioso. O astfel de introducere a elementelor ”străine” creează o diversitate stilistică și de gen indispensabilă structurării unei dramaturgii muzicale contrastante.

Ambele creații numite mai sus denotă trăsături specifice unor compoziții unitar-ciclice: cvadripartite în *Stabat Mater* și pentapartite în *Missa*. În ambele cicluri există tendința spre integrare a părților într-un tot întreg, în baza legăturilor intonaționale, tematice, modal-tonale, facturale. În cantata *Stabat Mater*, coeziunea mișcărilor se datorează prezenței unor două centre tonale principale: *c* și *g* (unitatea modal-tonală este ”perturbată” doar în partea finală, fapt ce conferă ciclului trăsături ale unei compoziții deschise în plan tonal). *Missa* denotă o mai mare diversitate în sensul structurii modal-tonale. În acest ciclu rolul verigii de legătură îl joacă procedeul de „joncțiune”, când în încheierea unei părți se pregătește un reper tonal al părții următoare.

Rolul orgii în ambele creații este diferit. Astfel, în *Stabat Mater*, orga susține cântăreața pe plan intonațional și armonic, iar în anumite fragmente deține funcția de solist – purtător al unui caracter emoțional al muzicii, reconstituind particularitățile interpretării libere, în stil de fantezie. În *Missa*, orga în unele cazuri dublează partitura vocală, în altele având un rol de acompaniament sau întrunind aceste două funcții.

În *Missa*, partida orgii este lipsită de orice indicații cu caracter interpretativ făcute de autor, din care cauză, nuanțele dinamice, coloritul timbral, utilizarea articulațiilor, frazarea necesită din partea organistului anumite tratări de sine stătătoare, dictate de concepția artistică și compozițional-dramaturgică a lucrării. În *Stabat Mater*, autorul notează anumite remarci, însă și această partitură oferă interpretului largi posibilități pentru manifestarea unor inițiative creative.

CONCLUZII GENERALE

1. Creația lui D. Kițenko pentru orgă și cu participarea orgii este diversă din punctul de vedere al mijloacelor interpretative, al tratărilor stilistice și de gen, al sistemului figurativ și compozițional, al particularităților limbajului muzical. Cea mai mare parte a creațiilor pentru orgă ale compozitorului aparține sferei muzicii de cameră. Acestea sunt, pe de o parte, lucrări pentru orgă solo, apărute la sfârșitul anilor 1970 – începutul anilor 1980 (*Preludiul și fuga în memoria lui D.D. Șostakovici* pentru orgă, *Suita* pentru orgă ș.a.), iar, pe de alta – diverse ansambluri vocal-instrumentale care, la rândul lor, pot fi sistematizate în două grupuri: primul, format din creațiile scrise în anii 1980-1990 pentru soprană, clarinet și orgă (*Litanii* și *Ave Maria*); cel de-al doilea fiind alcătuit din lucrări pentru voce sau duet vocal cu orgă, apărute în perioada anilor 2000 (*Missa*, *Stabat Mater*, un șir de miniaturi vocale). Conform caracteristicilor sale de gen, opusurile lui D. Kițenko se înscriu în repertoriul general al creației pentru orgă a compozitorilor din Republica Moldova.

2. Sfera sacră deține un rol esențial în creația lui D. Kițenko, fiind reprezentată prin genurile muzicii religioase. Acest fapt s-a reflectat și în creația pentru orgă, determinând apariția unor cicluri camerale pe texte canonice, precum *Stabat Mater* pentru mezzo-soprană (2014) și *Missa* pentru soprană, tenor și orgă (2020), pe texte latine. Într-o anumită măsură, acest grup este completat de *Litanii* (1986) și *Ave Maria* (1993), ambele pentru soprană, clarinet și orgă, deși, în pofida denumirilor tradiționale pentru genurile muzicii religioase, pe plan muzical acestea nu pot fi atribuite în mod categoric domeniului respectiv: *Litaniile* reprezintă o cantată lirico-dramatică pe versuri selectate din poema lui Grigore Vieru, iar *Ave Maria*, o rugăciune către Fecioara Maria, este o stilizare originală în spiritul ariilor baroce pe text italian.

3. Un șir de creații pentru orgă sau cu participarea orgii ale lui D. Kițenko comportă reminiscențe ale tradițiilor muzicii baroce și prebaroce, fiind astfel încadrate în curentul stilistic al neoclasicismului caracteristic pentru secolele XX-XXI. În acest sens, sunt relevante *Preludiul și fuga în memoria lui D.D. Șostakovici* pentru orgă, *Ave Maria*, *Stabat Mater* și *Missa*, precum și, parțial, *Suita* pentru orgă. Abordând sferele înalte ale gândirii creative, compozitorul se axează pe polifonie ca metodă de exprimare a unor imagini și idei filosofice profunde, transmise din adâncul veacurilor.

Preludiul și fuga este o aluzie directă la genul polifonic specific creației lui J.S. Bach și a contemporanilor săi. Totodată, ciclul denotă trăsături polistilistice, prin diverse legături de gen, elemente figurativ-emoționale, modale, intonațional-tematice cu creația lui D. Șostakovici. Polistilistica este, de asemenea, caracteristică *Suitei* în care trăsăturile barocului sunt combinate cu semnele muzicii din epocile ulterioare, inclusiv ale neofolclorismului.

Missa denotă utilizarea unor procedee muzicale ce induc ascultătorul în lumea arhaicii medievale: melodică ascetică, în spiritul *cantus planus* gregorian, mijloace polifonice de tratare (de la eterofonie și imitație canonică la polifonie contrastantă), predominarea diatonicii – toate vorbesc despre stilizare, ca o componentă importantă a stilului muzical. Cantata *Stabat Mater* îmbină trăsăturile diferitelor epoci stilistice: de la *organumul* medieval până la preludiul omofon-armonic.

4. Una dintre constantele stilistice ce și-au găsit reflectarea în muzica pentru orgă a lui D. Kițenko este specificul folcloric al materialului muzical care, în complex cu trăsăturile altor direcții stilistice, se manifestă cel mai pregnant în *Suita* pentru orgă și în *Litanii*. În melosul lucrărilor sunt depistate trăsături caracteristice ale modurilor populare și formule ritmice tipice muzicii tradiționale moldovenești. În același timp, coloritul folcloric al *Suitei* este împletit cu trăsături neobaroce, iar identitatea națională a *Litaniilor* se încadrează în concepția lirico-dramatică generală a ciclului, reflectând conținutul versurilor lui Gr. Vieru.

5. Forma în lucrările camerale pentru orgă și cu participarea orgii ale lui D. Kițenko, în fiecare caz reiese din ideea artistică concretă. Unele sunt scrise în formă ciclică – printre ele numim ciclul polifonic bipartit *Preludiu și fugă*, *Litanii* în cinci părți, *Suita* în șase părți. În două creații este utilizată compoziția ciclică-unitară: vorbim despre *Stabat Mater* în patru părți și *Missa* în cinci părți; unele trăsături ale ciclicității unitare se pot observa și în *Suită*. În creațiile ciclice sunt utilizate diverse procedee de îmbinare a părților într-un tot întreg.

În conturarea pieselor non-ciclice compozitorul, de regulă, nu depășește limitele structurilor destul de tradiționale. Astfel, *Ave Maria* este scrisă în forma strofică, iar fiecare din cele trei strofe constituante reprezintă o formă bipartită simplă. Printre formele preferabile ale părților sunt cele bi- și tripartită simple, forma strofică, temă cu variațiuni. Uneori, în funcție de sarcina artistică, compozitorul admite devieri de la structurile tipice, propunând tratări compoziționale individuale: astfel apar forma bipartită intermediară între simplă și complexă (în partea a II-a a *Suitei*, *Dolorosa*); forma constituent-contrastantă (în partea a IV-a a *Suitei*, *Improvvisata*); forma strofică parcursivă (în partea a II-a din *Litanii*).

Piese de deseori conțin compartimente introductive, ce au menirea de a induce în atmosfera părților de debut, precum și compartimente de încheiere, cu un rol rezumativ sau concludiv de tipul "va urma". Pe lângă compartimentele de bază, mai ales în opusurile vocale, sunt utilizate interludii, punți suplimentare care, pe de o parte, delimitează mișcările vecine, iar, pe de alta, asigură legătura dintre acestea, fixând părțile componente într-un tot întreg.

6. Orga are în creația de cameră a lui D. Kițenko funcții diverse. În piesele solistice – *Preludiul și fuga*, *Suita* – ea contribuie la structurarea dramaturgică a întregului discurs bazat pe

contraste figurative. În creațiile pentru ansamblu partida orgii este tratată în mod divers. În *Litanii* orga, alături de voce și clarinet, apare în calitate de solist și participant al ansamblului, realizând totodată și însoțirea armonică a partidelor melodice. În *Ave Maria* orga acompaniază solistei, cu excepția câtorva episoade solistice, în care este menită să creeze caracterul emoțional-figurativ respectiv al muzicii. Extrem de important și divers este rolul orgii în *Stabat Mater* unde aceasta nu doar susține pe plan melodic și armonic partida vocală, ci apare ca solist, aducând o contribuție esențială în realizarea ideatică și dramaturgică a textului poetic. În *Missa*, rolul orgii este mai modest: în unele cazuri, aceasta susține linia melodică a partidelor vocale, în altele, îndeplinește funcția de acompaniament armonic.

În creațiile sale D. Kițenko și-a reflectat cunoașterea adecvată și precisă a specificului orgii, fapt confirmat prin factura și indicațiile autorului, ce vin în ajutorul organistului să redea cât mai veridic concepția imagistică. Totodată, partida orgii, în toate lucrările, oferă destulă libertate în sensul construirii unui plan interpretativ.

Specificul mijloacelor de interpretare a muzicii pentru orgă este în mare măsură legată de variabilitatea registrelor și distribuirea manualelor în conformitate cu caracteristicile de proiectare ale unei anumite orgi. Nu mai puțin importante pentru interpret sunt frazarea și paleta articulațiilor corespunzătoare caracterului muzicii. Toate acestea necesită din partea organistului o muncă atentă asupra partiturii pentru atingerea rezultatului artistic final.

7. Manifestând interes pentru genurile muzicale dezvoltate în cultura muzicală europeană a epocilor trecute, D. Kițenko tinde spre tratarea lor în felul său, complinind formele tradiționale cu noi conținuturi și utilizând pentru aceasta particularități ale limbajului muzical contemporan. Reflectând legitățile generale prin prisma gândirii muzicale individuale, compozitorul a reușit să creeze lucrări pentru orgă și cu participarea orgii, ce se impun prin înalte calități artistice.

RECOMANDĂRI

În scopul dezvoltării ulterioare a temei tezei de față și promovării muzicii pentru orgă a compozitorilor moldoveni, este necesar de a întreprinde următoarele acțiuni:

1. A continua studierea muzicii pentru orgă a compozitorilor din Republica Moldova.
2. A scrie o serie de eseuri dedicate compozitorilor și interpreților ce au adus un aport în dezvoltarea artei organistice naționale.
3. A căuta creații scrise de compozitorii autohtoni pentru orgă și cu participarea orgii, pentru completarea fondului notografic al Sălii cu Orgă din Chișinău.
4. A publica cele mai importante creații ale autorilor din Republica Moldova, cu scopul de a promova cultura orgii în Republica Moldova acasă și peste hotare.

5. A include creațiile pentru orgă ale compozitorilor moldoveni în repertoriul orgaștilor autohtoni, ce-și desfășoară activitatea concertistică în țară și peste hotare.

6. A adresa conducerii Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova apelul de a stimula compozitorii să completeze în mod sistematic repertoriul național pentru orgă cu noi creații de diverse genuri.

7. A organiza la Chișinău, în colaborare cu Ministerul Culturii, Sala cu Orgă, Uniunea Muzicienilor, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova, un festival-concurs de muzică pentru orgă cu includerea obligatorie în programe a creațiilor compozitorilor din Republica Moldova.

8. A elabora și a include teme legate de arta organistică, în cursurile didactice de *Istorie a muzicii naționale*, *Istorie a artei interpretative (instrumente cu taste)*.

9. A publica o monografie despre creația pentru orgă a lui Dmitri Kițenko.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

În limba rusă:

1. Бакеева Н. Орган. Москва: Музыка, 1977. 204 с.
https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/bakeeva/index.php (дата обращения: 28.05.2023).
2. Березовикова Т. Вопросы единства цикла в инструментальных сюитах композиторов Молдовы. В: *Tradiții și inovații în muzica secolului al XX-lea. Традиционное и новое в музыке XX века*. Chișinău: Goblin, 1997, с. 95–103. ISBN 9975-9533-0-1.
3. Браудо И. Об органной и клавирной музыке. Ленинград: Музыка, 1976. 153 с.
4. Будкеев С. Европейская органная культура XVI–XVII столетий во взаимосвязях видов искусств. В: *Мир науки, культуры, образования*, 2013, № 1 (38).
<https://cyberleninka.ru/article/n/evropeyskaya-organnaya-kultura-xiv-xvii-stoletiy-vo-vzaimosvyazyah-vidov-iskusstv> (дата обращения: 22.03.2023).
5. Иванько Н. *Stabat Mater* в богослужении и композиторском творчестве (к проблеме жанровой модели). Автореф. дис. ... канд. искусствоведения. Ростов-на-Дону, 2006. 24 с.
6. Из истории мировой органной культуры XVI–XX веков. Учебное пособие. Москва: ООО Музиздат, 2008. 862 с. ISBN 978-5-904082-03-1.
7. Киценко Д. Многая Лета! [об органистке Анне Стрезевой] <http://dem-2011.livejournal.com/197765.html> (дата обращения: 24.04.2023).
8. Киценко Дмитрий [online]. <http://www.moldovenii.md/ru/people/561> (дата обращения: 30.03.2023).
9. Козлова Н., Циркунова С. Камерно-ансамблевая музыка в Республике Молдова: вопросы теории, истории и методики преподавания. Chișinău: Pontos, 2014. 256 с. ISMN 979-0-3480-0193-7. ISBN 978-9975-51-529-0.
10. Кочарова Г. Органный концерт Дмитрия Киценко: авторский взгляд из настоящего в прошлое музыкальной культуры. В: *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*, 2015, nr. 2 (25). Chișinău: AMTAP (Tipogr. Valinex SRL), 2015, с. 53–60. ISSN 2345-1408.
11. Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр. История и современность. Москва: Советский композитор, 1990. 312 с. ISBN 5-85285-031-4.
12. Мироненко Е. Композиторское творчество в Республике Молдова на рубеже XX–XXI веков (инструментальные жанры, музыкальный театр). Кишинэу, б. и., 2014 (Tipogr. Primex Com). 440 с. ISMN 979-0-3480-0189-0. ISBN 978-9975-110-03-7.
13. Музыка Т. Анна Стрезева: штрихи к портрету. В: *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*, 2015, nr. 2 (25). Chișinău: Valinex SRL, 2015, с. 163–166. ISSN 2345-1408.
14. Назайкинский Е. Стиль и жанр в музыке. Москва: Владос, 2003. 248 с. ISBN 5-691-01045-X.
15. Озаренская Н. Духовная проблематика творчества Дмитрия Киценко. Автореф. дисс. ... докт. искусствоведения и культурологии. Кишинев: 2014. 29 с.
16. Процюк Д. Техника и культура игры на органе. Санкт-Петербург: Композитор, 2018. 172 с. ISBN 978-5-7379-0243-8.
17. Ройзман Л. Орган в истории русской музыкальной культуры. Москва: Музыка, 1979. 376 с.
18. Сиганова О. Мемориальная тема в творчестве композиторов Республики Молдова: общая панорама. https://studylib.ru/doc/2126254/siganova-ol._ga-memorial._naya-tema-v-tvorchestve-kompozitorov# (дата обращения: 31.03.2023).
19. Флоря Е. Молдавский музыкальный эпос. Кишинев: Штиинца, 1989. 120 с.

20. Холопов Ю. Лады Шостаковича. Структура и систематика. В: Шостаковичу посвящается : Сборник статей к 90-летию композитора (1906–1996). Москва: Композитор, 1997, с. 62–77. ISBN 5-85285-171-х.
21. Шнайдер В. Сочинения с органом в свете интеграционных тенденций в музыке второй половины XX – начала XXI веков (на примере творчества композиторов восточноевропейского региона). Автореф. дис. ... канд. искусствоведения. Минск, 2018. 26 с.

În limba română:

22. Arta muzicală din Republica Moldova. Istorie și modernitate. Chișinău: Grafema Libris, 2009. 952 p. ISBN 978-9975-52-046-1.
23. Axionov V. Tendințe stilistice în creația componistică din Republica Moldova (muzica instrumentală). Chișinău: Cartea Moldovei, 2006. 216 p. ISBN 978-9975-60-012-5.
24. Badrajan S. Limbajul improvizației în baladă și doină. In: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică, 2021, nr. 4 (41). Chișinău: AMTAP (Notograf Prim), 2021, p. 14–18. ISSN 2345-1408 (Print). ISSN 2345-1831 (PDF).
25. Ciobanu-Suhomlin I. Repertoriul general al creației muzicale din Republica Moldova (ultimele două decenii ale secolului XX). Chișinău: Cartea Moldovei (Tipogr. Centrală), 2006. 332 p. ISBN 978-9975-60-047-7.
26. Ghilaș V. Instrumentele muzicale în creația lui Grigore Vieru: simbol și semnificație. In: Akademos, 2010, nr. 2 (17), p. 101–103. ISSN 1857-0461. E-ISSN 2587-3687.
27. Ghilaș V. Muzica etnică: tradiție și valoare. Chișinău: Grafema Libris, 2007. 296 p.
28. Litanii pentru orgă de Grigore Vieru. <https://www.povesti-pentru-copii.com/poezii-pentru-copii/grigore-vieru/litanii-pentru-orga.html> (accesat: 27.07.2022).
29. Oprea Gh., Agapie L. Folclor muzical românesc. București: Editura didactică și pedagogică, 1983. 436 p.

În limba engleză:

30. Brock J. Introduction to organ playing in 17th and 18th century style. Copyright: Colfax, NC, USA: Wayne Leupold Editions, 2002. 190 p. ASIN: B00WBY9TQE.
31. List of pipe organ stops. <https://cutt.ly/2ZECrgQ> (accesat: 02.04.2023).
32. Snyder K. J. The Organ as A Mirror of Its Time: North European reflections, 1610-2000. Oxford: University Press, 2002.

Materiale audio și video:

33. Dmitry Kitsenko Organ Suite Anna Strezeva [19 декабря 2020 г. Paintings by Albrecht Dürer]. <https://www.youtube.com/watch?v=hPagat2sYOU> (дата обращения: 03.05.2023).
34. Dmitry Kitsenko Suite – Anna Strezeva [Dmitry Kitsenko. Suite for organ. Chisinau Organ Hall, December 4, 2014. Soloist Anna Strezeva]. <https://www.youtube.com/watch?v=hmRv6CQP5zM> (дата обращения: 03.05.2023).
35. Dmitry Kitsenko: Litany – parts 3,4,5 [July 16, 2021 г. Dmitry Kitsenko: Litany for Soprano, Clarinet and Organ, parts 3,4,5 Poetry by Grigore Vieru (in Romanian) Tatiana Costiuc, soprano, Iurii Melnic, clarinet Mihail Strezev, organ]. <https://www.youtube.com/watch?v=Y5-PUdivjVQ> (дата обращения: 03.05.2023).
36. Dmitry Kitsenko: Little Prelude. 4 окт. 2021 г. [Dedication to David Bohn. World premiere – June 12, 2013, Faith Lutheran Church, 601 E Glendale Avenue, Appleton, Wisconsin 54911. Soloist David Bohn, organ]. <https://www.youtube.com/watch?v=L2ZPNDV3hnA> (дата обращения: 03.05.2023).
37. Mihail Strezev plays Dmitry Kitsenko Suite for Organ 17 ноября 2017 г. <https://cutt.ly/wwuD76SA> (дата обращения: 03.05.2023).

**PROGRAMELE RECITALURILOR AUTORULUI TEZEI
(COMPONENTA PRACTICĂ A TEZEI)**

**PROGRAMUL DE CONCERT NR. 1
Chișinău, Catedrala Providența Divină,
Soborul Episcopal al Bisericii Romano-Catolice din Chișinău
29 octombrie 2017**

În program:

1. J.S. Bach. Fantezia și fuga în sol minor, BWV 543
2. J.S. Bach. Fantezia în Sol major, BWV 572
3. J.S. Bach. Preludiul coral *Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ*, BWV 639
4. L. Boëllmann. *Suita gotică*
5. D. Kițenko. *Suita* pentru orgă

PROGRAMUL DE CONCERT NR. 2

Chișinău, Sala cu Orgă

12 februarie 2019

Cu participarea solistei Filarmonicii Naționale *Serghei Lunchevici*

TATIANA COSTIUC, Maestru în Artă (soprană)

În program:

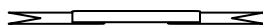
1. J.S. Bach. Preludiul și fuga în Mi bemol major, BWV 552
2. D. Kițenko. Două imnuri pentru voce și orgă:
– *O Gracious Light*
– *I Walk with Love Along the Way*
3. W.A. Mozart. Fantezia în fa minor, KV 608
4. D. Kițenko. *Ave Maria*
5. G. Caccini. *Ave Maria*
6. F. Mendelssohn-Bartholdy. Sonata № 1 în fa minor pentru orgă, op. 65:
I. *Allegro moderato e serioso*
II. *Adagio*.
III. *Andante Recitativo*
IV. *Allegro assai vivace*

PROGRAMUL DE CONCERT NR. 3

Rochester, NY, USA

Eastman School of Music, Schmitt Hall

7 mai 2021

Chișinău, Sala cu Orgă

5 iulie 2021

La concert au participat:

Solista Filarmonicii Naționale *Serghei Lunchevici*

TATIANA COSTIUC, Maestru în Artă (soprană)

IURIE MELNIC (clarinet)

În program:

1. D. Kițenko. Litanii pentru soprană, clarinet și orgă, p. 3–5
2. D. Buxtehude. Tocata în re minor, BuxWv 155
3. J.S. Bach. Preludiul și fuga în sol minor, BWV 535
4. Ch.-M. Widor. Simfonia pentru orgă № 6, op. 42 № 2, p. 1
5. M. Reger. Introducția și passacaglia în re minor (1899)
6. J.G. Rheinberger. Passacaglia din Sonata № 8, op. 132, în mi minor

LISTA PUBLICAȚILOR ȘTIINȚIFICE ALE AUTORULUI TEZEI

2. ARTICOLE ÎN DIFERITE REVISTE ȘTIINȚIFICE

2.2. în reviste din străinătate, recunoscute:

1. Стрезев М. Орган в творчестве Дмитрия Киценко. In: Южно-российский музыкальный альманах. № 3 (40), 2020, p. 69–76. ISSN 2076-4766.

<https://rostcons.ru/assets/almanac/alm2020-3.pdf> (consultat: 10.07.2023).

2.3. în reviste incluse în Registrul național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei:

2. Березовикова Т., Стрезев М. Раннее органное творчество Дмитрия Киценко. In: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. **Categoria C**. Nr. 1 (30), 2017. Chișinău: AMTAP (Tipogr. Foxtrot SRL), 2017, p. 77–88. ISSN 2345-1408.

3. Стрезев М. Органная музыка композиторов Республики Молдова. In: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. **Tipul B**. Nr. 1 (36), 2020. Chișinău: AMTAP (Notograf Prim), 2020, p. 93–97. ISSN 2345-1408 (Print). ISSN 2345-1831 (PDF).

4. Стрезев М. Кантата *Stabat Mater* для меццо-сопрано и органа Дмитрия Киценко: композиционные особенности, музыкальный язык, трактовка органной партии. In: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. **Tipul B**. În baza materialelor științifice din cadrul proiectului *Patrimoniul muzical din Republica Moldova (folclor și creație componistică): actualizare, sistematizare, digitalizare*. Nr. 2 (39), 2021. Chișinău: AMTAP, 2021, p. 84–91. ISSN 2345-1408. E-ISSN 2345-1831.

3. ARTICOLE ÎN CULEGERI ȘTIINȚIFICE

3.2. culegeri de lucrări ale conferințelor internaționale:

5. Стрезев М. Орган в камерно-вокальной музыке Дмитрия Киценко. In: *Современное музыкознание в пространстве культуры: проблемы теории, истории, исполнительства и педагогики*. Материалы Международной молодежной научно-практической конференции 26–27 ноября 2020 года. Сборник статей. Ростов-на-Дону: Издательство РГК им. С. В. Рахманинова, 2021, p. 85–95. ISBN 978-5-93365-123-9. https://rostcons.ru/assets/competitions/2020/contemporary_musicology2021.pdf (consultat: 10.07.2023).

6. Стрезев М., Березовикова Т. *Missa* для сопрано, тенора и органа Дмитрия Киценко: черты жанра, трактовка партии органа. In: *Культурология, филология,*

искусствоведение: актуальные проблемы современной науки. Сборник статей по материалам LXIV международной научно-практической конференции. № 11 (54), ноябрь 2022. Научное издание. Новосибирск: СибАК, 2022, p. 24–35. ISSN 2587-9200.

[https://sibac.info/files/2022_11_09_philology/11\(54\).pdf](https://sibac.info/files/2022_11_09_philology/11(54).pdf) (consultat: 10.07.2023).

4. MATERIALE / TEZE LA FORURILE ȘTIINȚIFICE

4.2. conferințe internaționale în Republica Moldova:

1. Стрезев М. Раннее органное творчество Дмитрия Киценко. In: Patrimoniul muzical din Republica Moldova (folclor și creație componistică) în contemporaneitate. Conferința științifică internațională. Ed. a II-a. Chișinău, 27 septembrie 2016. Rezumatele comunicărilor. Chișinău: AMTAP, 2016 (Tipogr. Valinex SRL), p. 61–62. ISBN 978-9975-4461-2-9.

2. Стрезев М. Органная музыка композиторов Республики Молдова. In: Conferința științifică internațională Învățământul artistic – dimensiuni culturale. 15 mai 2020. Tezele comunicărilor. Volumul I. Artă muzicală, p. 102–104. ISBN 978-9975-3311-6-6.

4.3. conferințe cu participare internațională (peste hotare)

3. Стрезев М. Органная музыка композиторов Республики Молдова. In: Праксеологічна спрямованість професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва: матеріали регіональної наук.-практ. конференції з міжнародною участю (Миколаїв, 18-19 червня 2016 р.): Тези, p. 71–75.

ADNOTARE

Strezev Mihail. Orga în creația camerală a lui Dmitri Kițenko. Teză de doctor în arte, specialitatea 653.01 – Muzicologie (doctorat profesional), Chișinău, 2023.

Structura tezei. Componenta artistică: trei recitaluri înregistrate pe DVD. **Cercetarea științifică:** introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 127 de titluri, 6 anexe; 84 de pagini ale textului de bază, 19 pagini de anexe.

Cuvinte-cheie: *Ave Maria, baroc, Grigore Vieru, Dmitri Kițenko, ansamblu cameral, litanii, misă, orgă, preludiu și fugă, Stabat Mater, suită*

Domeniul de studiu: istoria și teoria muzicii, interpretare instrumentală.

Obiectul studiului îl constituie lucrările camerale ale lui D. Kițenko în care a fost inclusă orga: *Preludiu și fugă în memoria lui D.D. Șostakovici* pentru orgă, *Suita* pentru orgă, *Litanii și Ave Maria* pentru soprană, clarinet și orgă, *Stabat Mater* pentru mezzo-soprană și orgă, *Missa* pentru soprană, tenor și orgă.

Scopul și obiectivele cercetării. Scopul cercetării constă în valorificarea științifică a creațiilor camerale ale lui Dmitri Kițenko pentru orgă și cu participarea orgii din punctul de vedere al afilierii stilistice și de gen, sferei de imagini, formei, mijloacelor de expresivitate muzicală, tratării interpretative. **Obiectivele** cercetării: clasificarea creațiilor camerale ale lui D. Kițenko pentru orgă și cu participarea orgii în funcție de componența interpretativă; caracterizarea bazei de gen, a compoziției, dramaturgiei și limbajului muzical a lucrărilor; studierea acestora sub aspectul realizării interpretative a partidei orgii; dezvăluirea specificului utilizării de către compozitor a orgii ca instrument solo și de ansamblu.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării este determinată de faptul că pentru prima dată în muzicologia Republicii Moldova a fost abordată o temă legată de creația organistică autohtonă. În premieră, lucrările camerale ale lui Dmitri Kițenko pentru orgă și cu participarea orgii au devenit un subiect central de studiu. Unele din ele, precum *Preludiul și fuga, Suita, Missa*, au fost introduse de către autorul tezei în circuitul științific, iar altele au fost examinate dintr-o perspectivă nouă, în special în ceea ce privește rolul orgii în ele.

Noutatea și originalitatea conceptului artistic rezidă în conținutul și interpretarea programelor recitalurilor în care au fost incluse capodopere ale muzicii organistice universale și compoziții semnate de D. Kițenko, fiind prezentate de autorul tezei într-o versiune interpretativă originală.

Valoarea aplicativă a tezei constă în posibilitatea aplicării rezultatelor studiului în cursuri didactice precum *Instrument și lectură la prima vizită (instrumente cu taste – orgă), Ansamblu cameral, Istoria artei interpretative, Forme muzicale, Istoria muzicii naționale*. Concluziile și recomandările pot fi utilizate în pregătirea practică și activitatea concertistică a organiştilor.

Implementarea rezultatelor. Componenta practică a tezei a fost prezentată în cadrul a trei recitaluri organizate în diferite săli de concert. Rezultatele **cercetărilor teoretice** sunt reflectate în 9 publicații, inclusiv 6 articole științifice și 3 rezumate ale comunicărilor la conferințe științifice. Materialele tezei au fost prezentate la 6 forumuri științifice: 5 conferințe științifice internaționale și 1 conferință regională cu participare internațională.

АННОТАЦИЯ

Стрезев Михаил. Орган в камерном творчестве Дмитрия Киценко. Диссертация на соискание ученого звания доктора искусств по специальности 653.01 – Музыкаведение (профессиональный докторат), Кишинэу, 2023.

Структура диссертации. Творческая составляющая: три концертные программы, записанные на DVD. **Научное исследование:** введение, три главы, основные выводы и рекомендации, библиография из 127 наименований, 6 приложений; 84 страницы основного текста, 19 страниц приложений.

Ключевые слова: *Ave Maria, барокко, Григоре Виеру, Дмитрий Киценко, камерный ансамбль, литании, месса, орган, прелюдия и fuga, Stabat Mater, сюита*

Область исследования: история и теория музыки, инструментальное исполнительство.

Объектом изучения стали камерные сочинения Д. Киценко, в которых использован орган: *Прелюдия и fuga памяти Д.Д. Шостаковича* для органа, *Сюита* для органа, *Литании* и *Ave Maria* для сопрано, кларнета и органа, *Stabat Mater* для меццо-сопрано и органа, *Missa* для сопрано, тенора и органа.

Цель и задачи исследования. Цель исследования заключается в научном освоении камерных произведений Дмитрия Киценко для органа и с участием органа с точки зрения жанрово-стилевой принадлежности, образного строя, формы, музыкально-выразительных средств, исполнительской трактовки. **Задачи:** классификация камерных сочинений Д. Киценко для органа и с участием органа исходя из исполнительского состава; характеристика жанровой основы, композиции, драматургии и музыкального языка произведений; их анализ с позиции исполнительского решения партии органа; выявление специфики использования композитором органа как сольного и ансамблевого инструмента.

Новизна и оригинальность научного исследования определяются тем, что в нем впервые в музыковедении Республики Молдова раскрыта тема, связанная с отечественным органным творчеством. В первый раз центральным предметом изучения стали камерные сочинения Дмитрия Киценко для органа и с участием органа. Некоторые из них – *Прелюдия и fuga, Сюита, Missa* – введены автором в научный оборот, другие же рассмотрены в новом ракурсе, с акцентировкой роли в них органа.

Новизна и оригинальность художественной концепции выражается в содержании и интерпретации концертных программ, составленных из шедевров мировой органной музыки и сочинений Д. Киценко и представленных автором диссертации в оригинальном исполнительском прочтении.

Практическая значимость диссертации связана с возможностью применения ее результатов в учебных курсах *Инструмент и чтение с листа (клавишные инструменты – орган), Камерный ансамбль, История исполнительского искусства, Музыкальные формы, История национальной музыки*. Выводы и рекомендации могут быть использованы в практической подготовке и концертной деятельности органистов.

Апробирование результатов работы. **Практическая составляющая работы** представлена в рамках трех сценических выступлений, состоявшихся в различных залах. Результаты **теоретических изысканий** отражены в 9 публикациях, в том числе в 6 научных статьях и 3 тезисных изложениях выступлений на научных конференциях. Материалы диссертации были представлены на 6 научных форумах: 5 международных научных конференциях и 1 региональной конференции с международным участием.

ANNOTATION

Strezev Mihail. Organ in the Chamber Work of Dmitry Kitsenko. Dissertation to pursue the academic degree of Doctor of Arts in the specialty 653.01 – Musicology (professional doctorate), Chisinau, 2023.

Structure of the dissertation. Creative component: three concert programs recorded on DVD. **Scientific research:** introduction, three chapters, main conclusions and recommendations, bibliography with 127 references, 6 appendices; 84 pages of main text, 19 pages of appendices.

Keywords: *Ave Maria, Baroque, Grigore Vieru, Dmitry Kitsenko, chamber ensemble, litanies, mass, organ, prelude and fugue, Stabat Mater, suite*

Research area: history and theory of music, instrumental performance.

Object of study: chamber compositions of D. Kitsenko with the use of organ: the *Prelude and Fugue in memory of D.D. Shostakovich* for organ, *Suite* for organ, *Litanies* and *Ave Maria* for soprano, clarinet and organ, *Stabat Mater* for mezzo-soprano and organ, *Missa* for soprano, tenor and organ.

The purpose and objectives of the research. The research purpose is the scientific development of chamber works by Dmitry Kitsenko for the organ and with the participation of the organ from the point of view of genre and style affiliation, figurative structure, form, means of musical expression and performing interpretation. **Research objectives:** classification of D. Kitsenko's chamber works for organ and with the participation of the organ depending on the performing composition; characteristics of the genre basis, form, dramaturgy and musical language of the works; their analysis from the perspective of the performing realization of the organ part; discovery of the specifics of using the organ as a solo and ensemble instrument.

The novelty and originality of the scientific research is determined by the fact that for the first time in the musicology of the Republic of Moldova, it reveals a topic related to national organ creation. In premiere, the central subject of study became Dmitry Kitsenko's chamber compositions for organ and with the participation of the organ. Some of them – *Prelude and Fugue, Suite, Missa* – were introduced by the author into scientific circulation, while others were considered from a new perspective, with emphasis on the role of the organ.

The novelty and originality of the artistic concept is expressed in the content and interpretation of the concert programs, consisting of masterpieces of world organ music and compositions by D. Kitsenko and presented by the author of the dissertation in the original performance version.

The practical significance of the dissertation is associated with the possibility of applying its results in didactic courses such as *Instrument and Sight-reading (keyboard instruments – organ), Chamber Ensemble, History of Performance Art, Musical Forms, History of National Music*. The conclusions and recommendations can be used in the practical training and concert activity of organists.

Testing the results of the work. The practical component of the work was presented within the framework of three stage performances held in various halls. The results of **the theoretical research** are reflected in 9 publications, including 6 scientific articles and 3 thesis presentations at scientific conferences. The materials of the dissertation were presented at 6 scientific forums: 5 international scientific conferences and 1 regional conference with international participation.

STREZEV MIHAIL

**ORGA ÎN CREAȚIA CAMERALĂ
A LUI DMITRI KIȚENKO**

Rezumatul tezei de doctor în arte

**Specialitatea 653.01 – Muzicologie
(doctorat profesional)**